

04

วิวัฒนาการ กฎหมายปั้นจั่นไทย จากอดีตสู่ปัจจุบัน

คุณสายันต์ จิมประดิษฐ์

วิทยากรสายปู้ / Heavy Inspector

กฎหมายปั้นจั่น มีจุดเริ่มต้นมาจากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งสมัยนั้นออกมาเป็นประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 พ.ศ. 2515 โดยได้ออกประกาศเรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น พ.ศ. 2530 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2530 โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 (7) และข้อ 14 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ซึ่งถือเป็นปฐมบทของกฎหมายปั้นจั่น และมีการตรวจสอบปั้นจั่นโดยวิศวกรตั้งแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา หากแต่ในการตรวจสอบในยุคนั้น ยังไม่ได้กำหนดลงไปอย่างชัดเจนว่าต้องมีวิศวกรไปตรวจด้วยตัวเองที่หน้างาน ทำให้เกิดข้อจำกัดในการตรวจสอบ และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น กฎหมายปั้นจั่นจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยต่าง ๆ พอจะสรุปเป็นลำดับได้ดังนี้

ประวัติความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงกฎหมายป้ันจันไทยจาก พ.ศ. 2515-2566

ชื่อกฎหมาย/สังกัด	ลงวันที่	เนื้อหา/สาระ/เหตุการณ์สำคัญ
ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103	16 มีนาคม 2515	- เป็นปฐมบท และต้นกำเนิดของกฎหมายแรงงาน - กำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงานใหม่ เพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่าง นายจ้างกับลูกจ้างให้เป็นธรรมทุกฝ่าย - กำหนดการคุ้มครองแรงงานให้เหมาะสม - จัดตั้งสำนักกองทุนเงินทดแทน เพื่อเป็นหลักประกันให้ลูกจ้าง
ประกาศกระทรวง มหาดไทยเรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับป้ันจัน	21 พฤษภาคม 2530	- กำหนดให้ป้ันจันต้องมีคู่มือการปฏิบัติงาน - ป้ันจันต้องมีการตรวจสอบโดยวิศวกรตามระยะเวลาที่กำหนด - ไม่มีกำหนดเรื่องการทดสอบ
ประกาศกระทรวง มหาดไทยเรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับป้ันจัน (ต่อ)	14 มีนาคม 2535	ยุบกรมแรงงาน และจัดตั้งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทย
	25 กรกฎาคม 2535	ตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แยกงานคุ้มครองแรงงาน ออกจากกระทรวงมหาดไทย
- เกิด พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน 2541 - จุดสิ้นสุดของประกาศคณะปฏิวัติที่ 103	พ.ศ. 2541	ให้ยกเลิก - ประกาศคณะปฏิวัติที่ 103 - พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศคณะปฏิวัติที่ 103 ปี 2533 - และกฎหมาย/ประกาศอื่น ๆ ที่ขัดแย้ง
- กำเนิดกระทรวงแรงงาน	พ.ศ. 2545	- รมต. คนแรกชื่อ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ
- กำเนิด กฎกระทรวงกำหนด มาตรฐานในการบริหารและการจัดการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	พ.ศ. 2547	- กฎกระทรวง ฉบับแรกคือกฎกระทรวงฯ อับอากาศ 2547

ชื่อกฎหมาย/สังกัด	ลงวันที่	เนื้อหา/สาระ/เหตุการณ์สำคัญ
- กำหนดกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั่นจั่น หม้อน้ำ 2552 - อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และ 103 แห่ง พ.ร.บ. คຸ້ມຄອງ ແຮງງານ พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2552	- ปั่นจั่นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับขนาด และชนิดของปั่นจั่น - ต้องมีรูปถ่ายวีดิทัศน์ขณะทำการทดสอบ
- กำหนดพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	พ.ศ. 2554	- มาตรา 8 วรรคหนึ่ง ให้นายจ้างบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง - เปลี่ยนชื่อกฎกระทรวงเล็กน้อย
- กำหนดกฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั่นจั่น หม้อน้ำ พ.ศ. 2564 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ 8 แห่งพระราชบัญญัติคຸ້ມຄອງ ແຮງງານ พ.ศ. 2554	6 สิงหาคม 2564	- ปั่นจั่นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับขนาด และชนิดของปั่นจั่น - ต้องมีรูปถ่ายวีดิทัศน์ขณะทำการทดสอบ - นิยามรอกมีความชัดเจนมากขึ้น และแยกรอกออกจากปั่นจั่น - ย้ายหมวดเครื่องจักรที่ใช้ในงานก่อสร้างมาไว้ในกฎกระทรวงฉบับนี้
ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	9 ธันวาคม 2565	แบบการทดสอบปั่นจั่น

ล่าสุดในปี 2564 ที่ผ่านมากกระทรวงแรงงานโดยกองความปลอดภัย กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงานได้ปรับปรุงกฎกระทรวง เรื่อง “กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2564” ทดแทนฉบับเก่าที่ใช้มานาน 12 ปี เพื่อมุ่งหวังลดโอกาส การเกิดอุบัติเหตุในการทำงานเกี่ยวกับปั่นจั่น โดยกฎกระทรวงดังกล่าวได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2564 และมีผลบังคับใช้วันที่ 4 พฤศจิกายน 2564 เป็นต้นมา

QR Code กฎกระทรวง

กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั่นจั่น และหม้อน้ำ
พ.ศ. 2564

นอกจากนั้น ยังได้ออกประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเรื่อง แบบทดสอบปั่นจั่น เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องกับปั่นจั่นได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งประกาศกรมฯดังกล่าว ได้มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2565 เป็นต้นมา ดังนั้น ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปั่นจั่น ทั้ง วิศวกรผู้ทดสอบ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ผู้บังคับ ผู้ให้สัญญาณ ผู้ยึดเกาะ ผู้ควบคุม ต้องยึดถือและใช้แบบฟอร์มดังกล่าว เพื่อได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

QR Code ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
เรื่อง แบบการทดสอบปั่นจั่น

การยก-เคลื่อนย้ายวัสดุด้วยปั่นจั่น เป็นงานที่มีความเสี่ยงและมีอันตรายสูง หากเกิดอุบัติเหตุขึ้น จะสร้างความเสียหายในชีวิต และทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปั่นจั่น ต้องได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางตามแต่ละชนิดของ ปั่นจั่นก่อนเริ่มปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ตระหนัก รับรู้ และเข้าใจในอันตรายที่อาจเกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถหาเรียนรู้ได้จากหลาย หน่วยงานในบ้านเรา เช่น วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในราชูปถัมภ์ สมาคมส่งเสริมความปลอดภัย ในราชูปถัมภ์ หน่วยฝึกเอกชน เป็นต้น